

Плани лекцій

Тема 1. Вступ до курсу. Історія трансферу технологій
Управління процесом комерціалізації відносин інтелектуальної власності в організації. Управління трансфером технологій. Інноваційна технологія. Джерело та реципієнт технології. Історія трансферу технологій. "Лінійна модель" Шумпетера.

Тема 2. Технологічний аудит
Проведення технологічного аудиту та формування «портфеля» інтелектуальної власності. Цілі технологічного аудиту. Схема проведення технологічного аудиту. Матриця розрахунку потенціалу комерціалізації і потенціалу трансферу технологій. Технологія лідерства. Технологія слідування за лідером.

Тема 3. Види і функції інновацій
Технологічні інновації. Екологічні інновації. Організаційно-виробничі інновації. Нульовий потенціал трансферу і комерціалізації. Управлінські інновації. Економічні інновації. Соціально-політичні інновації. Державно-правові інновації. Інноваційний потенціал. Базисні, мікроінновації, псевдоінновації.

Тема 4. Стадії створення технологій
Фундаментальні дослідження. Прикладні дослідження. Розробка технології. Виробництво, вихід на ринок, дифузія інновацій.

Тема 5. Моделі трансферу технологій
«Лінійна модель» Шумпетера. Лінійна модель трансферу технологій в сучасному розумінні. Інтерактивна модель. Міжорганізаційний трансфер технологій. Міждержавний трансфер технологій. Характерні проблеми трансферу технологій державних наукових організацій.

Тема 6. Процес трансферу технологій.
Планування комерціалізації, отримання технології: вибір механізму технологічного трансферу; розробка стратегії реалізації, придбання технології, пошук покупця (продавця) технології. Оцінка вартості технології. Інтелектуальна та технологічна рента. Галузевий, національний і глобальний масштаб трансферу технологій.

Тема 7. Критерії успішності трансферу технологій
Технічний звіт. Роль журнальних та газетних публікацій в маркетингових планах щодо майбутньої продукції. Відеоматеріали. Економічний ефект. Супутні розробки. Види співробітництва в процесі трансферу технологій.

Тема 8. Персональний трансфер технологій
Менеджмент трансферу технологій. Ініціатор трансферу технологій. Реципієнти трансферу технологій. Матриця персонального трансферу

технологій. Матриця розрахунку потенціалу технічних і нетехнічних можливостей реципієнтів трансферу технологій.

Тема 9. Бар'єри трансферу технологій

Національний бар'єр
Позиційний бар'єр (розділяє простір).
Бар'єр прохача.
Технічні та соціальні бар'єри.
Регуляційні бар'єри.
Економічний бар'єр.

Тема 10. Експериментальні площадки трансферу технологій

Технопарк. Європейська концепція наукового парку. Складові наукового парку: університет або провідний науково дослідний інститут, регіональна адміністрація (земля, інфраструктура), агентство, що займається розвитком території. Цілі наукових парків. Джерела фінансування технопарку. Науково-виробнича спеціалізація фірм у складі технопарку. Форми обслуговування технопарку: організаційні, технологічні, консалтингові. Конкурентоспроможна продукція технопарку. Основні показники розвитку технопарку. Від технопарку до технополісу.

Тема 11. Дослідницькі консорціуми та альянси

Види взаємин в бізнесі: примусове приєднання, придбання, злиття, покупка цінних паперів, пайове фінансування, спільні підприємства, використання виробничих потужностей, перехресне ліцензування, угода про створення спільної команди, доступ до стратегічних ресурсів, передача торгової марки, ліцензування, виробництво оригінального обладнання, об'єднаний маркетинг, угода про закупівлю товару. Процес створення стратегічного союзу: фаза вивчення, фаза формалізації, робоча фаза. Специфічні характеристики альянсу. Пошук партнерів. Дослідницькі альянси. Виробничі альянси. Альянси маркетингу і послуг. Договір загального призначення.

Тема 12. Ліцензування як форма комерціалізації прав інтелектуальної власності

Ліцензування як форма комерціалізації прав інтелектуальної власності. Структура, зміст і специфіка складання ліцензійних договорів. Комерційна реалізація ноу-хау. Визначення ціни ліцензії. Пошук, оцінка, вибір та ведення переговорів з потенційними контрагентами інноваційних і інвестиційних угод. Платні консультативні послуги і навчання персоналу замовника інноваційної продукції. Сервіс нового продукту. Управління інтелектуальною власністю в епоху Інтернет.

Плани практичних

Вступ до курсу. Історія трансферу технологій

Проаналізувати основні нормативно-правові акти, пов'язані зі сферою трансферу технологій та інноваційною діяльністю.

При підготовці до практичного заняття студентам необхідно ознайомитись зі змістом наступних нормативних документів: 1-10.

Технологічний аудит

Робота за схемою проведення технологічного аудиту науково-дослідного відділу або лабораторії:

1. Зустріч з керівником відділу.
2. Збір попередньої інформації про відділ (включаючи статті, звіти, брошури, тощо).
3. Розробка анкети (для кожного замовлення - індивідуально), відбір тих співробітників, яких потрібно інтерв'ювати.
4. Анкетування, збір та аналіз анкет.
5. Інтерв'ю.
6. Вступна бесіда.
7. Огляд початкової інформації та анкети для уточнення найбільш важливих питань.
8. Висновки та заключні питання, огляд лабораторії і обладнання разом з співрозмовником.
9. Звіт.
10. Виявлення специфічних особливостей.
11. Зворотний зв'язок та уточнення питань до закінчення звіту.

Критерії успішності трансферу технологій

Оцінка потенціалу комерціалізації і потенціалу трансферу технологій.

Робота з матрицею розрахунку потенціалу комерціалізації і потенціалу трансферу технологій

Персональний трансфер технологій

Скласти модифіковану таблицю-матрицю персонального трансферу технологій з наступними колонками: реципієнт, фундаментальна наука, прикладна наука, дослідне виробництво, промисловість, фінанси, адміністрація, менеджер.

Ліцензування як форма комерціалізації прав інтелектуальної власності

Структура, зміст і специфіка складання ліцензійних договорів.

Питання до екзамену

1. Поняття трансферу технологій.
2. Історія трансферу технологій.
3. Трансфер і комерціалізація технологій: спільне і відмінне.
4. Науково-технологічний розвиток і економічне зростання.
5. Теорія економічного розвитку Шумпетера Й.
6. Класифікація інновацій.
7. Сфера інноваційної діяльності.
8. Поняття, форми і фази інноваційного процесу.
9. Проведення технологічного аудиту та формування «портфеля» інтелектуальної власності.
10. Види і функції інновацій.
11. Нульовий потенціал трансферу і комерціалізації.
12. Базисні, мікроінновації, псевдоінновації.
13. Стадії створення технологій.
14. Форми трансферу технологій.
15. Етапи інноваційного процесу.

16. Стадії життєвого циклу інновацій. Інноваційний процес в рамках підприємницької організації.
17. Поняття і фази життєвого циклу проекту.
18. Етапи створення і реалізації проекту.
19. Експертиза інноваційних проектів.
20. Оформлення інноваційних проектів.
21. Маркетинговий прийом управління інноваціями.
22. Моделі трансферу технологій.
23. Оцінка вартості технології.
24. Інтелектуальна та технологічна рента.
25. Галузевий, національний і глобальний масштаб трансферу технологій.
26. Критерії успішності трансферу технологій.
27. Види співробітництва в процесі трансферу технологій.
28. Персональний трансфер технологій
29. Менеджмент трансферу технологій.
30. Ініціатор трансферу технологій.
31. Реципієнти трансферу технологій.
32. Бар'єри трансферу технологій.
33. Експериментальні майданчики трансферу технологій.
34. Технопарк. Технополіс.
35. Дослідницькі консорціуми та альянси.
36. Ліцензування як форма комерціалізації прав інтелектуальної власності.
37. Структура, зміст і специфіка складання ліцензійних договорів.
38. Комерційна реалізація ноу-хау.
39. Управління інтелектуальною власністю в епоху Інтернет.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Нормативні документи

1. Закон України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» ВІД 14.09.2006 № 143-V
2. Закон України від 13.12.1991 № 1977-XII «Про наукову і науково-технічну діяльність» (із змінами).
3. Закон України від 25.06.1993 № 3322-XII «Про науково-технічну інформацію» (із змінами).
4. Закон України від 10.02.1995 № 51/95-ВР «Про наукову і науково-технічну експертизу» (із змінами).
5. Закон України від 04.07.2002 № 40-IV «Про інноваційну діяльність» (із змінами).
6. Закон України 18.09.1991 № 1560-XII «Про інвестиційну діяльність» (із змінами).
7. Закон України від 19.03.1996 № 93/96-ВР «Про режим іноземного інвестування» (із змінами).
8. Закон України від 11.07.2001 № 2623-III «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки» (із змінами).
9. Закон України від 16.01.2003 № 433-IV «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності» (із змінами).

10. Закон України від 09.04.2004 № 1676-IV «Про Загальнодержавну комплексну програму розвитку високих наукоємних технологій».

Базова

1. Амарал А.; Университет и технологический трансфер // *Alma mater*. - М., 1994. - N 3. - С. 26-29
2. Бобровников А.В.; Цикличность в динамике инновационного процесса // *Лат. Америка = America Latina*. - М., 1995. - N 9. - С. 15-27
3. Бонюшко А.А. Регулирование и нормирование научно-инновационной деятельности. *Ин-т соц.-экон. проблем РАН, СПб, 1997, 160 стр.*
4. Ефимов А.В. Стратегические альянсы как метод достижения конкурентного преимущества. СПб, 1997.
5. Ефимов А.В., Буренина Г.А., Петров А.Н. Управление стратегическими альянсами. СПбУЭФ, 1997.
6. Ибрагимов Ю. Передача технологии и ее государственное регулирование в США // *Внеш. Торговля*.-М., 1994.- №2/3, с. 31-34.
7. Иванова, Н.; Малый инновационный бизнес в странах развитой рыночной экономики // *Рос. экон. журн.* - М., 1995. - N 12. - С. 76-81
8. *Инновационный менеджмент*. Под ред. С.Д.Ильенковой. М., ЮНИТИ, 1997.
9. Клейн Е. Научные парки и технологические инкубаторы // *Теория и практика создания научно-технологических парков и инкубаторов бизнеса*. М.-Ташкент, 1993.
10. Клепов, А.П. Усанов, Д.А.; Научно-технологический парк - новая организационно-экономическая форма инновационной деятельности в высшей школе // *Некоторые проблемы социально-политического развития современного российского общества*. - Саратов, 1996. - С. 103-111
11. Коммерциализация технологий: мировой опыт - российским регионам // *Сборник статей под ред. Н.М.Фонштейн, М.: "Moscow News", 1995.*
12. Коммерциализация технологий: российский и мировой опыт // *Сборник статей под ред. А.А. Петруненкова и Н.М.Фонштейн, М.: "ЗелО", 1997.*
13. Краюхин Г.А., Шайбаков Л.Ф. Основы государственного управления инновационными процессами. Изд. СПб. Гос. инж.-экон. Академии, 1997.
14. Крюкова, Н.Ю. Перегоедова, Н.В.; Как помочь внедрению новшеств // *ЭКО: Экономика и орг. пр-ва*. - Новосибирск, 1995. - N 3. - С. 213-218
15. Морозов Ю.П. *Инновационный менеджмент*. Н.Новг., 1997.
16. Мохов, А.И. Мохова, Е.В.; Информационные аспекты передачи научно-технических разработок в бизнес // *Пробл. информатизации*. - М., 1995. - Вып. 2/3. - С. 33-37
17. Продвижение технологического продукта на рынок // *Сост.: к.т.н. А.З.Пименова, д.т.н. Н.М.Фонштейн, М.: АНХ, 1998.*
18. Пшенников, В.; Собственные идеи - всему голова // *Япония сегодня*. - М.; Токио, 1996. - N 1. - С. 8-9.
19. Рогалев Н.Д. Технологические инновации в техническом университете. М., Изд. МЭИ, 1997, 360 стр.
20. *Теория и механизм инноваций в рыночной экономике*. Под ред. Ю.В.Яковца. М., Межд. Фонд Н.Д.Кондратьева, 1997.
21. *Технопарки: организация и управление*. М., Изд. МЭИ, 1997, 164 с.

22. Трансфер технологий и эффективная реализация инноваций // Сборник статей под ред. Н.М.Фонштейн, М., ЦКТ АНХ, 1999.
23. Гуанг, Дж.; Технология "с человеческим лицом" // Англия. - Л., 1991. - N 119. - С. 14-19
24. Тюрина, В.Ю.; Организационные модели управления инновационным процессом в технопарках высшей школы: Автореф. дис.. канд. экон. наук / Санкт-Петербург. ун-т экономики и финансов. - СПб., 1995. - 95 с.
25. Управление инновациями: Факторы успеха новых фирм. Сб. ст. Пер. с англ. / Сост. и общ. ред. Фонштейн Н.М. - М.: Дело, 1995. - 223 с., схем. - (Б-ка технол. предпринимательства; Вып.1)
26. Федоров, Д.С.; Территориальные формы технологических инноваций // Изв. РАН. Сер. геогр. - М., 1995. - N 4. - С. 86-94
27. Фирсов В. Организационные формы инновационного предпринимательства // Экономист, 1994, №6.
28. Фирсов В.А. Международный рынок технологий // Экономика и коммерция. Сер.9, Электр. техника.-М., 1995.- Вып.1, с. 98-106.
29. Фоломьев А.Н., Гейгер Э.А. Менеджмент инноваций: теория и практика. Изд. Российской Ак. Гос. Службы, М., 1998.

Допоміжна

1. Дементьев, В.Е.; Инвестиционные и инновационные достоинства финансово-промышленных групп // Экономика и мат. методы. - М., 1996. - Т. 32, вып 2. - С. 25-37.
2. Миндели, Л.Э. Пипия, Л.К.; Малое и среднее инновационное предпринимательство (МСИП): условия развития и международное сотрудничество / М-во науки и техн. политики Рос. Федерации, РАН. - М.: Центр исслед. и статистики науки, 1995. - 44 с
3. Пользователь всегда прав // Поиск. - М., 1995. - N 23.- С. 6
4. Преобразование научно-инновационной сферы в регионе: концептуальные положения / Румянцев А.А., Гусаков М.А., Замятина М.Ф., Смирнова Г.П.; Под ред. Когута А.Е.; РАН. Ин-т соц.- экон. пробл. - СПб., 1995. - 53 с. - (Сер.: Теория и практика упр. науч.- инновац. сферой в регионе; Вып.3)
5. Преобразование научно-инновационной сферы в регионе: методология исследования / Румянцев А.А., Гусаков М.А., Замятина М.Ф. и др.; Под ред. Когута А.Е.; РАН. Ин-т соц.-экон. пробл. - СПб., 1995. - 50 с - (Теория и практика упр. науч.-инновац. сферой в регионе; Вып. 2).
6. Преобразование научно-инновационной сферы в регионе: понятийный аппарат / Румянцев А.А., Вершинина С.В., Губичева З.К. и др.; Под ред. Когута А.Е.; РАН. Ин-т соц.-экон. пробл. - СПб.: ИСЭП РАН, 1995. - 90 с - (Теория и практика упр. науч.-инновац. сферой в регионе; Вып.1).
7. Преобразование научно-инновационной сферы: актуальные региональные проблемы / Румянцев А.А., Гусаков М.А., Замятина М.Ф. и др.; Под ред. Когута А.Е.; РАН. Ин-т социал.- экон. пробл. - СПб., 1995. - 57 с. - (Сер.: Теория и практика упр. науч.- инновац. сферой в регионе; Вып.4).
8. Приглашение к партнерству: научно-техническая и инновационная деятельность (информационный справочник). М., Изд. аналит. центра по научно-тех. и промышл. политике, 1998.

9. Рузавина Е.П. Венчурный капитал и инновации. // Рос. экон. журнал, 1992, №7.
10. Суховой А.Ф. Технополисы и технопарки за рубежом: опыт организации и управления. Екатеринбург, 1997.
11. Фадеев, В.Г.; Радоваться ли внедрению заморских технологий? // Природа. - М., 1995. - N 10. - С. 106
12. Фирсов В. Американская модель инновационной деятельности в малом бизнесе. США: экономика, политика, идеология, 1994, №6.

Інформаційні ресурси

<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/143-16> - Закон України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» ВІД 14.09.2006 № 143-V

<http://www.nttn.org.ua/> - національна мережа трансферу технологій.

<http://www.ttb.kpi.ua/ua/index/> - трансфер технологій.

<http://www.metodolog.ru/00384/annot.htm> -Тітов В.В. Трансфер технологій.

<http://dknii.gov.ua/> - Державне агентство з питань науки, інновацій та інформатизації України.